

Beslutningsforslag nr. B 2. Fremsat den 6. december 2001 af Ole M. Nielsen (KRF), Bodil Kornbek (KRF), Jann Sjursen (KRF) og Tove Videbæk (KRF)

Forslag til folketingsbeslutning

om 1 års barselorlov

Folketinget pålægger regeringen snarest at fremsætte lovforslag, der forlænger barselorloven til 1 år efter følgende model:

1. De første 30 ugers barselorlov fordeles mellem forældrene efter de eksisterende regler, dog skal den eksisterende fædreorlov i uge 25 og 26 frit kunne fordeles over hele barselorlovens forløb.
2. De 22 ugers udvidelse af barselorloven fordeles frit mellem forældrene og kan tages på fuld tid, på deltid eller som en kombination af deltid og fuld tid.
3. Ydelsen ved orlov på fuld tid baseres på den maksimale dagpengesats, mens ydelsen ved deltidsorlov baseres på 80 pct. af den maksimale dagpengesats pr. time i forhold til det antal timer, hvormed arbejdstiden reduceres.
4. Kontanthjælpsmodtagere har i forbindelse med fødsel ret til kontanthjælp i samme periode som personer, der er omfattet af en etårig barselorlov, uden de skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet.
5. Adoptanter, der er godkendt efter adoptionslovens § 4 a, skal have samme ret til barselorlov efter modtagelsen af barnet, som gælder for biologiske forældre efter fødslen.
6. Den udvidede barselorlov skal gælde for børn, hvor en af forældrene er på barselorlov den 31. januar 2001.
7. Den nye barselorlov indføres over en toårig periode. Orlovsperioden forlænges med 11 uger den 1. februar 2002. Den 1. januar 2003 forlænges orlovsperioden med yderligere 11 uger, og der gives mulighed for barselorlov på deltid.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er stort set en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 32 fra folketingsåret 2001-02, 1. samling, se Folketingstidende 2001-02, 1. samling, tillæg A side 862 og 865.

Mange børnefamilier har en travl hverdag, der gør det vanskeligt for dem at få den tid sammen, de ønsker. I stedet tilbringer mange børn fra 6-måneders-alderen en stor del af dagen i daginstitution. Om aftenen er der ofte kun mulighed for kort tids samvær mellem børn og forældre, indtil børnene skal i seng. Selv om mange forældre ønsker at være mere sammen med deres små børn, er de økonomiske muligheder for at virkeliggøre disse ønsker ikke til stede. Der er mulighed for børnepasningsorlov på 60 pct. af den maksimale dagpengesats, men satsen er så lav, at kun et fåtal af børnefamilierne benytter sig af denne mulighed.

Forslagsstillerne finder det vigtigt, at især de små børn får bedre muligheder for at være sammen med deres forældre. Det er i de tidlige år, at barnets personlighed udvikles. Det er derfor vigtigt, at børnene i denne periode får en tæt voksenkontakt, og forældrene vil normalt være de bedste til at varetage denne opgave. En tryk opvækst er endvidere vigtig for, at barnet senere kan udvikle sin selvtilid og sit selvværd.

Den danske barselorlov er væsentlig ringere end orloven i de andre nordiske lande. I Sverige er der ret til barselorlov i 15 måneder, mens der i Norge er ret til barselorlov i 1 år. Forslagsstillerne mener, at Danmark økonomisk er lige så velstående som Norge og Sverige og derfor også har råd til en barselorlov på niveau med de to lande.

Forslagsstillerne finder det derfor vigtigt, at der indføres 1 års barselorlov, der giver forældrene frie og fleksible muligheder for at tilrettelægge orloven, som de mener er bedst. Dette indebærer, at forældrene skal have mulighed for at konvertere de sidste 22 uger til orlov på deltid. Dermed kan orlovsperioden udvides, idet 22 ugers orlov på fuld tid kan konverteres til 44 ugers orlov på deltid. Den fleksible orlov vil i højere grad tilskynde mændene til at benytte barselorloven. Forslagsstillerne finder ikke, at der skal være faste regler for, hvor stor en del fædrene skal tage af or-

loven ud over de 4 uger, der findes i den eksisterende barselorlov. Selv om der indføres 1 års barselorlov, mener forslagsstillerne fortsat, at der er behov for børnepasningsorloven, således at forældre med lidt større børn også får rimelige muligheder for at være sammen med deres børn.

Ad pkt. 1

Efter de eksisterende regler har en kvinde ret til fravær fra arbejdet på grund af graviditet og barsel fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være 4 uger til fødslen. Efter fødslen har forældrene ret til fravær fra arbejde i tilsammen indtil 26 uger.

Moderen har ret til dagpenge de første 14 uger efter fødslen. Inden for de første 14 uger har faderen ret til 2 ugers dagpenge. Herudover har forældrene tilsammen ret til dagpenge i yderligere 10 uger efter den 14. uge efter fødslen. Disse dagpenge kan kun ydes til en af forældrene ad gangen.

Efter udløbet af den 24. uge efter fødslen har faderen yderligere ret til dagpenge i 2 uger. Denne del af orloven skal efter forslagsstillernes model fortsat forbeholdes faderen, men skal frit kunne anvendes af faderen i løbet af hele barselorloven. Disse to uger af orloven må ikke tages sammen med moderen.

Ad pkt. 2

Forslagsstillerne finder det vigtigt, at forældrene har mulighed for at tage en del af barselorloven på deltid. Vælger forældrene orlov på deltid, skal de kunne tage orlov på 1/3, 1/2 eller 2/3 tid og arbejde resten af tiden op til deres sædvanlige arbejdstid.

Forældrene skal samtidig have ret til at forkorte arbejdstiden til 2/3, 1/2 eller 1/3 af deres normale arbejdstid. Ved barselorlov på deltid kan arbejdstiden ikke bringes under 8 timer pr. uge (svarende til timegrænsen i funktionærlovens § 1, stk. 2), idet ansættelsesforholdet fortsat skal have et reelt indhold.

Omveksling af barselorloven til orlov på deltid skal ske time for time på baggrund af det mistede antal fraværstimer fra arbejdet.

F. t. beslutn. om 1 års barselorlov

En fuldtidsansat skal kunne veksle f.eks. 22 ugers barselorlov på fuld tid til 44 ugers barselorlov på halv tid og arbejde på halv tid. Også en deltidsansat skal kunne tage deltidsorlov. En person, der f.eks. er beskæftiget 26 timer om ugen, skal kunne veksle 22 ugers barselorlov på fuld tid til 44 ugers barselorlov 13 timer om ugen og beskæftigelse i 13 timer om ugen.

For at deltidsorloven kan fungere bedst muligt, skal småbørnsforældrene have en lovfæstet ret til at gå på deltid. Overgangen til deltid skal dog varsles i forhold til arbejdsgiveren i god tid, så arbejdsgiveren har mulighed for at indrette sig til den nye arbejdstid. Den arbejdstidsnedsættelse, forældrene vælger, skal endvidere være bindende for hele perioden, medmindre andet aftales med arbejdsgiveren. Såfremt arbejdsgiver og lønmodtager ikke kan nå til enighed om fordelingen af arbejdstidsnedsættelsen, så det ikke er til væsentlig ulempe for arbejdsgiveren, er det arbejdsgiveren, der bestemmer fordelingen af arbejdstidsnedsættelsen.

Kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere skal ikke have ret til den fleksible barselorlov.

Ad pkt. 3

Nedsættelsen af dagpengene til maksimalt 80 pct. af dagpengesatsen ved deltidsorlov er indført for at sikre, at orlovsydelsen sammen med lønindtægt fra deltidsarbejde og fratrukket pasningsudgifter ligger på et rimeligt niveau i forhold til personer med fuldtidsarbejde.

Ad pkt. 4

Når forældre på kontanthjælp ved barsel får ret til kontanthjælp i samme periode, som gælder i den etårige barselorlov, vil det medføre, at denne gruppe får forlænget perioden på kontanthjælp. Begrundelsen for forslaget er imidlertid, at barnet kan få mere tid sammen med forældrene. Barnet har behov for mere tid sammen med forældrene, uanset om forældrene er kontanthjælpsmodtagere, er i beskæftigelse eller på arbejdsledshedsdagpenge.

Ad pkt. 5

Efter de nuværende regler har adoptivforældre ikke ret til dagpenge ved adoption, men kan få dagpenge, hvis hensynet til barnet tilsiger det. I praksis får adoptanter, der er godkendt efter adoptionslovens § 4 a (dvs. alle adoptioner undtagen ægtefælleadoptioner) i

langt overvejende grad bevilget barselorlov. Af principielle årsager finder forslagsstillerne alligevel, at denne gruppe bør have en lovfæstet ret til barselorlov.

Ad pkt. 6

Forslagsstillerne mener, at når loven skal træde i kraft fra den 1. februar 2002, skal den også have virkning fra ikrafttrædelsestidspunktet. Det betyder, at den udvidede barselorlov skal gælde for børn, hvor en af forældrene er på barselorlov den 31. januar 2002.

Ad pkt. 7

For at give arbejdsmarkedet muligheder for at tilpasse sig til den mindre arbejdsstyrke, der er en konsekvens af den længere barselorlov, foreslås det, at den etårige barselorlov indføres gradvis over en toårig periode. Barselorloven forøges herefter med 11 uger den 1. februar 2002 og med yderligere 11 uger den 1. januar 2003. Ret til barselorlov på deltid indføres fra den 1. januar 2003.

Økonomiske konsekvenser af forslaget

Finansministeriet har beregnet, at helårsvirkningen af en udvidelse af barselorloven med 22 uger på kort sigt koster 3,2 mia. kr., når besparelsen på offentlig dagpasning på omkring 0,2 mia. kr. medregnes.

Dertil kommer, at staten sparer udgifter til arbejdsledshedsdagpenge, når dagpengemodtagere går på barselorlov. Besparelsen er dog kun relevant det første år, eftersom modtagelse af barseldagpenge ofte vil indebære en tidsmæssig udskydelse af udbetalingen af arbejdsledshedsdagpenge.

Det første år vil der kunne spares udgifter til arbejdsledshedsdagpenge m.v. på 0,3 mia. kr., når ledige og personer på revalidering går på 1 års barselorlov. Såfremt den etårige barselorlov indføres over 2 år, vil besparelsen blive omkring 0,15 mia. kr. i 2002.

Efter den barselorlovsmode, som Kristeligt Folkeparti foreslår, får kontanthjælpsmodtagere ret til barselorlov i samme periode, som gælder for dagpengemodtagere, hvilket fører til merudgifter for det offentlige. Det antages, at merudgiften for det offentlige til kontanthjælp bliver 0,20 mia. kr. Såfremt den etårige barselorlov indføres over 2 år, vil merudgiften blive omkring 0,10 mia. kr. i 2002.

Samlet udgift ved forslaget i 2002 bliver 1,4 mia. kr.

Forslaget indgår i Kristeligt Folkepartis finanslovsudspil for 2002 og er finansieret krone til krone.

Skriftlig fremsættelse

Ole M. Nielsen (KRF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om 1 års barselorlov.

(Beslutningsforslag nr. B 2).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.